Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/63/2017
Identifikačné číslo spisu:	1314218520
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1314218520.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti o maloletú X., nar. X. marca XXXX, bývajúcu u matky a zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, dieťa matky F., bývajúcej v B., a otca F., bývajúceho v Z., zastúpeného Mgr. Ing. Evou Solčanovou, advokátom so sídlom v Nitre, Sládkovičova 1, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 38 P 528/2014, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. novembra 2016 sp. zn. 11 CoP 382/2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 15. novembra 2016 sp. zn. 11 CoP 382/2016, z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 26. mája 2016 č. k. 38 P 528/2014-123 zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloletú Paulínu, nar. 9. marca 2003 zo sumy 100,- eur mesačne na sumu 250,- eur mesačne, ktorú je otec povinný zasielať k rukám matky maloletej do 15 - teho dňa v mesiaci vopred od 1. augusta 2014, zročné výživné za obdobie od 1. augusta 2014 do 26. mája 2016 vo výške 3 300,- eur povolil otcovi splácať v 100,- eur mesačných splátkach spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok, do zaplateného výživného započítal otcovi čiastku 2 200,- eur, vo zvyšku návrh matky zamietol. Týmto rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 15 C 8/2008-83 z 29. apríla 2008 v časti určenia výživného na maloletú. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že od poslednej úpravy výživného došlo na strane maloletej k podstatnej zmene pomerov, ktorú zmenu je nevyhnutné premietnuť do výšky vyživovacej povinnosti zo strany povinného rodiča, v danom prípade otca. V čase posledného rozhodovania navštevovala maloletá materskú škôlku, v súčasnosti navštevuje siedmy ročník základnej školy a so vzdelávacím procesom sú spojené aj zvýšené výdavky, ktoré sú zvýšené aj v súvislosti s ošatením a hygienou maloletej. Nevyhovel v celom rozsahu návrhu matky, ktorá žiadala zvýšiť výživné na sumu 350,- eur mesačne, pretože táto sa javila čiastočne nadhodnotená preukazovaným nákladom na odôvodnené potreby a záujmy maloletej. Konštatoval, že pre určenie vyživovacej povinnosti nie je smerodajné aký je aktuálny príjem rodiča, ale aké sú jeho schopnosti a možnosti, koľko by si s ohľadom na svoje vzdelanie, danosti, osobný a zdravotný stav mohol zarobiť. Uviedol, že otcom deklarovaný súčasný príjem nezodpovedá jeho

možnostiam a schopnostiam, keď otec nevynaložil žiadnu snahu nájsť si zamestnanie, resp. vykonávať prácu, z ktorej by dosahoval príjem, z ktorého by bol schopný prispievať na výživu svojej dcéry adekvátnym výživným a tiež uspokojovať svoje životné potreby. Prihliadol na skutočnosť, že matka ako rodič, ktorý má dieťa vo svojej osobnej starostlivosti si plní vyživovaciu povinnosť predovšetkým osobnou starostlivosťou o dieťa, jeho výchovu, zabezpečovaním bývania pre dieťa, starostlivosťou o domácnosť vo vzťahu k dieťaťu, starostlivosťou o dieťa v čase jeho choroby, pričom otec ako rodič, ktorý nemá dieťa vo svojej osobnej starostlivosti prispieva na náklady spojené s výchovou a starostlivosťou o dieťa finančnými prostriedkami vo výške zodpovedajúcej pomernej časti nákladov na odôvodnené potreby a záujmy dieťaťa. Určil aj dlžné výživné, ktoré povolil splácať v splátkach spolu s bežným výživným tak, že toto by malo byť uhradené za dva roky a deväť mesiacov od rozhodnutia súdu. Dlžné výživné vypočítal vo výške 5 500,- eur, z ktorej odpočítal sumu 2 200,- eur zaplateného výživného. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 15. novembra 2016 sp. zn. 11 CoP 382/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil potreby maloletej a správne zohľadnil aj podiel matky na starostlivosti o maloletú. Uviedol, že úvaha otca, že matka má zabezpečovať vo vyššej miere finančnú starostlivosť o maloletú bola súdom prvej inštancie vyhodnotená ako nesprávna, keď otec v konaní nepreukázal žiadne zdravotné, či iné objektívne skutočnosti, ktoré by mu bránili vykonávať pracovnú činnosť tak, aby z nej dosahoval príjem, ktorý je spôsobilý zabezpečiť vyživovaciu povinnosť voči maloletej. Poukázal na správne dôvody súdu prvej inštancie, s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 52 C.m.p.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec maloletej dovolanie. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil vadou konania vyplývajúcou z § 420 písm. f/ C.s.p. Okrem iného namietal, že v odvolacom konaní mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a to tým, že mu nebolo doručené vyjadrenie matky k odvolaniu, že sa s týmto vyjadrením nemohol oboznámiť a prípadne k nemu zaujať stanovisko.

4. Matka maloletej a kolízny opatrovník sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Od 1. júla 2016 sa konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých riadia ustanoveniami Civilného mimosporového poriadku (C.m.p.). Ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 2 ods. 1 C.m.p.). To platí i pre konanie o dovolaní.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) účastník zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu treba zrušiť.

7. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

8. V danom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.
8.1. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní

pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

9. V preskúmavanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že odvolanie otca proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo doručené matke. Matka sa k odvolaniu písomne vyjadrila (č. l. 169 - 170), no jej vyjadrenie, hoci obsahovalo skutkovú i právnu argumentáciu, nebolo otcovi doručené.

10. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančínková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

11. Keďže porušenie práva na spravodlivý proces vyššie uvedeným spôsobom nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdov v odvolacom konaní, bolo otcovi znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

12. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné než rozsudok odvolacieho súdu z toho dôvodu zrušiť (§ 449 ods. 1 C.s.p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

13. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.